ASIANTUNTIJALAUSUNTO

Rehtori-sivistysjohtaja Satu Virtanen

Marttilan kunta

26.2.2026

Aihe: Valtioneuvoston maaseutupoliittinen selonteko

Näkökulmia Marttilan kunnan sivistystoimen tilanteeseen

Marttila on pieni noin 1900 asukkaan kunta Varsinais-Suomessa. Marttila on maaseutukunta suurempien kaupunkien keskellä. Lähellä ovat Turku, Salo ja Loimaa.

Marttilan elinkeinorakenne on selvästi maa- ja metsätalousrakenteinen. Kunnassa on myös paljon kuljetus- ja rakennusalojen yritystoimintaa. Meillä on pieneksi kunnaksi paljon yrityksiä, yli 300. Monet ovat yksinyrittäjiä. Sukupolvenvaihdosten myötä maatiloilla asuu lapsiperheitä ja maa- ja metsätalouden keskittyessä isompiin yksiköihin. Maatalousyrittäjien työ on kokopäiväistä ja ympärivuotista. Hyvät koulutus- ja varhaiskasvatuspalvelut ovat sekä maatalouden että yrityselämän elinehto.

Kunnan varhaiskasvatuksessa 69 lasta. Kunnassa on yksi päiväkoti, joka toimii fyysisesti kolmessa toimipisteessä. Kunnassa on yksi alakoulu, jossa opiskelee 122 oppilasta. Oppilasmäärä on pienentynyt viime vuosina merkittävästi. Ennuste on muutaman tulevan vuoden näissä samoissa lukemissa, mutta viime ja toissa vuonna kuntaan on syntynyt vain 11 ja 13 lasta. Laskusuunta siis hiljalleen jatkuu. Yläkouluun oppilaat siirtyvät naapurikunta Koskelle Tl. Näin on ollut aina, omaa yläkoulua meillä ei ole koskaan ollut. Koskelta löytyy myös lähin lukio. Yhteistyö Kosken Tl koulutoimen sekä nuoriso- ja vapaa-aikatoimen kanssa on tiivistä.

Marttilassa olemme onnistuneet rekrytoinneissa tosi hyvin. Varhaiskasvatukseen on ollut hieman haasteita saada kelpoista henkilöstöä, mutta koulussa on kaikki henkilöstö kelpoista ja meillä on vieläpä kaikkien oppiaineiden taitajia niin, että opettajat pääsevät opettamaan omia vahvoja aineitaan. Tämä ei aina pienessä kunnassa ole selviö. Yhteistyö naapurikunnan kanssa on äärimmäisen tärkeää. Toistaiseksi emme ole palkanneet yhteisiä opettajia, mutta opettajayhteistyöstä on keskusteltu ja voi olla, että tulevaisuudessa joudumme siihen turvautumaan.

Pienen koulun talous rakentuu samoista peruspalikoista kuin isommankin, mutta muutama kuluerä korostuu erityisesti, koska mittakaava on pieni ja yksittäiset menot näkyvät budjetissa voimakkaammin. Kiinteistöt on hoidettava oppilasmäärästä huolimatta, ruokahuollon on toimittava ja samat hallinnolliset työt koskevat niin pieniä kuin isojakin kuntia.

Suurimman menoerän muodostavat henkilöstömenot, mutta heti seuraavana tulevat kuljetuskustannukset. Marttila on maantieteellisesti laaja kunta ja 54% oppilaista kuuluu kuljetusetuuden piiriin. Heidät kuljetetaan kouluun koulutaksilla. Osan oppilaista koulumatka on yli 30 km, joten oppilaskohtaiset kuljetusmaksut nousevat korkeaksi. Kotikuntakorvauksissa huomioidaan vain valtakunnan tason laskennalliset matkakustannukset, joten meillä korvaus ei mitenkään kompensoi todellisia kuljetuskustannuksia.

Toinen iso resurssikysymys on se, että kaikki marttilalaiset lapset opiskelevat kunnan omassa koulussa. Meillä ei ole erityiskouluja, vaan haasteista riippumatta kaikki oppilaat aloittavat Marttilassa ja opetusjärjestelyt tehdään siten, että kaikki voivat koulussa opiskella ja oppia. Koulunkäynninohjaajia Marttilassa on tästä syystä enemmän kuin monessa muussa koulussa. Vaikeasti kehitysvammaisille oppilaille Marttilassa ei ole mahdollisuutta tarjota opetusta, vaan nämä on hoidettava ostopalveluna toisesta kunnasta.

Tällaisten taloudellisten haasteiden kanssa painimme täällä pienessä maalaiskunnassa. Mutta muuten olemme täällä erittäin tyytyväisiä. Meillä on varhaiskasvatuksessa ja koulussa fasiliteetit kunnossa. Päiväkodin ja koulun rakennuksista pidetään huolta. Vieressä on urheilutalo, urheilukenttä, jalkapallokenttä, metsä ja pururata, frisbeegolf rata jne. Paikalliset yrittäjät ja yhdistykset tekevät kanssamme tiivistä yhteistyötä monella tavalla.

Marttila on mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallissa ja siihen liittyen teimme viime keväänä lapsille ja nuorille kyselyn, jossa kysyimme mikä Marttilassa on parasta. Vastaukset voi tiivistää kolmeen sanaan: luonnonläheisyys, turvallisuus ja harrastusmahdollisuudet. Näistä haluamme pitää jatkossakin kiinni ja sen eteen teemme töitä.

Marttilan tulevaisuuden visio vuodelle 2035 onkin:

Marttila on onnellisen elämän, sujuvan arjen ja menestyvien yritysten koti kaupunkien läheisellä maaseudulla.